

Od Autorki

W publikacji zamieszczone zostały propozycje zabaw mające na celu rozwój sprawności motorycznej i aparatu artykulacyjnego u dziecka. Zachęcają one nie tylko do zabawy dźwiękami, lecz także do ćwiczeń motorycznych, co sprzyja rozwojowi mowy i zwiększa atrakcyjność zajęć.

Publikacja przeznaczona jest przede wszystkim do pracy z przedszkolakami. Warto jednak wykorzystać ją także w realizacji zadań z dziećmi starszymi, u których rozwój mowy jest opóźniony bądź zaburzony. Nadaje się ona zarówno do zabawy grupowej, jak i indywidualnej (po drobnych modyfikacjach niektórych z propozycji), a więc sprawdzi się w przedszkolu, w szkole i w domu. Mogą z niej korzystać nauczyciele, logopedzi oraz rodzice.

Poziom rozwoju ruchowego ma znaczny wpływ na poziom rozwoju mowy. Mówienie wymaga ruchu, i to ruchu bardzo precyzyjnego. Wyraźne mówienie wymaga doskonałego skoordynowania narządów mowy – języka, warg, podniebienia, mięśni głosowych itd. Dlatego warto w tym obszarze proponować dzieciom zorganizowane zabawy. Nie wolno zapominać przy tym o ogólnym rozwoju motoryki i o tym, że aby zwiększyć skuteczność ćwiczeń artykulacyjnych, warto rozruszać cały organizm.

Na dołączonych płytach znajduje się 16 prostych, wpadających w ucho piosenek – wraz z podkładami muzycznymi. Wiele z nich nagrano z powtórzeniami, także w szybszym tempie. Powtarzalność utworów powoduje, iż dzieci przygotowują się do danej sekwencji ruchów i dźwięków, szybciej zapamiętują też tekst. Śpiewanie zawartych na płycie piosenek pozwala na skuteczne wspomaganie rozwoju aparatu mowy. Ćwiczy też głos, słuch fonematyczny, posługiwanie się melodią, akcentem i rytmem, co wpływa na lepszą artykulację.

Dzieci zazwyczaj bardzo lubią zabawy ruchowo-dźwiękonaśladowcze i chętnie do nich wracają. Dzięki temu z zapałem będą wykonywać przedstawione tu ćwiczenia i skutecznie ćwiczyć aparat mowy i ogólną sprawność ruchową, dobrze się przy tym bawiąc. Udoskonalą także pamięć słuchową i rozwiną koncentrację uwagi. To wszystko przełoży się na coraz wyraźniejsze mówienie, a co za tym idzie – lepsze funkcjonowanie w kontaktach społecznych. Co ważne, zabawy zachęcą do komunikacji także dzieci, które mają opory w tym zakresie – na przykład dzieci wycofane społecznie czy te, które otrzymywały od otoczenia informacje zwrotne, iż ich wypowiedzi są niezrozumiałe i przez to czuły się zniechęcone do mówienia.

Wskazówki do pracy z publikacją

- Pomieszczenie, w którym przeprowadzane są zabawy, powinno być wcześniej dobrze wywietrzone.
- Pozycją wyjściową zabaw, w których jest to możliwe, powinno być koło, stwarzające poczucie wspólnoty, pozwalające na obserwację i stały kontakt z pozostałymi uczestnikami zabawy, a także dające poczucie, że wszyscy członkowie grupy są tak samo ważni.
- Należy zadbać o to, by każdy uczestnik zabawy miał odpowiednio dużo miejsca dla siebie i nie stwarzał zagrożenia ani nie powodował poczucia braku komfortu u innych uczestników.
- Dziecku po zabawie ma towarzyszyć poczucie zadowolenia. Zabawy powinny zawsze kojarzyć się z czymś przyjemnym, nie mogą powodować napięć. Unikajmy rywalizacji, negatywnego oceniania. Starajmy się znaleźć w każdym dziecku coś, za co warto je pochwalić. Jeżeli wypowiedzenie danego dźwięku przerasta w danej chwili możliwości dziecka, możemy mu eksponować nagranie, proponować towarzyszącą zabawę ruchową, ale nie nalegać, by powtórzyło dźwięki. Na to przyjdzie czas.
- Nawet jeśli jakiś wyraz dźwiękonaśladowczy jest na nagraniu zaśpiewany, dzieci nie muszą go śpiewać – wystarczy, że go wypowiedzą.
- Dobrze zakończyć zajęcia, zanim dzieci będą chciały je skończyć. Pamiętajmy, że ćwiczenie aparatu artykulacyjnego nie jest łatwe. Wymaga od dziecka bardzo dużej precyzji ruchów i znacznej koncentracji uwagi. Dlatego zabawy nie powinny trwać zbyt długo. Lepiej, gdy dziecko po zajęciach będzie miało poczucie niedosytu niż przesytu.
- Warto do poznanych zabaw jak najczęściej wracać – zwłaszcza do tych określanych przez dzieci jako „ulubione”.